

استدلال

هفته ده بر دفعه نشر اولور حقوق و سیاسیاتدن باحث

عالی، ادبی مجموعه در

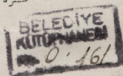
نومرو ۱

۴ ایلول سنه ۱۳۲۴



سنه ۵۰ (نسخه اعتباریله در سعادت ایچون ۹۰ غروش
طشره ایچون آبروجه پوسته اجرتی ضم ایدیلور

نسخه سی ۲ غروش



استانبول

محل اداره سی

باب عالی جاده سنده ۵۲ نومرولو آ. آصادوریان مطبعه سی فوقنده کی دارة مخصوصه در

۱۳۲۴

اضمحلال باش کوستر . زیرا بو مسلمدرکہ تبدیل حکومت دائماً بنمای دولت
وملتی اساسندن صارصار . نتیجہ سی وخیم بحرانلرہ سبب ویرر . بوکون رغبت
عامہ بہ مظهر اولمش اولان شکل حکومت الحق حکومت مشروطہ در . سناہ
اولان شو صورت حکومتدہ ملت حائز اولدینی قوۃ اداره وقانونیہ بی ، ایچلرندن
اک معلوماتی و احتیاجات مملکتی اک زیادہ تقدیر ایلمش اولان ذواتہ وکالت
صریحہ ایلہ تودیع ایلر . بووکیلرملکت سعادتنی تأمین ایچون برر واسطہ در .
منسوب اولدقلمی امتک اسباب سعادتنی ، احتیاجاتنی ، تمایلاتنی ، افکاروآمالنی
تقدیر ایدہرک خط حرکتی آکا کورہ تعیین ایلرلر بونلرک اجتماعیلہ حصولہ
کلان ہیئت حکومت اولیلہ بر وجود معنویدرکہ کافہ افعال و حرکتشدہ ملکت
حقوقہ رعایت ایتک آنلرک وجیبہ ذمتیدر . حکومتک وظیفہ سی معیشت
اجتماعیہدہ امتک منافع معنویہ و تہذیبیہ سنہ یاردم ایلمکدر . ملکت کافہ افرادینی
بالذات مدنیت حاضرہ نک تملی اولان اخلاق و فضائلک قواعد عمومیہ سنہ رعایت
ایلمکہ مجبور قلمق آنک حق مشروعیدر . حکومت جسم ملکت شکل
خارجیسیدر واساس مشروع ومعقولی امتک حسن رضاسیدر . بناء علیہ آنک
مشروعیتی ملکت دوام قبولیلہ مشروط ایسہدہ بوندهدہ افراط وتفریطدن حذر
ایلمک ایجاب ایلر ؛ تاکہ ہم دولت ہم ملتجہ شو حریت مفرطہ نک نتیجہ سی
اسارت اولسون .

مکتب ملکیتہ مأذونلرندن

۱ . احسان

قوای عمومیہ نک تفریق ، حقوق بشرک اعلانی

حاکمیت ملاتک تصدیق

اشته اوچ دستور مبجل حکمت کہ هر قانون اساسینک مبناسیدر : اقوام
متعدنہ نک سعادت اجتماعیلہ وقدرت سیاسیہ سی کافل اولان موضوعات قانونیہ سنک
استناد ایلدیکی اشبو اوچ قاعدہ اصلینی اول امرده موضوع مقال ایلمک اقتضا

ایدر؛ تا که موضوعات مذکورہ نك دوام مرعیت و مؤثریتی مستقلاً ضامن اولان
 قوہ معنویہ سی، افکار عمومیہ بہ اجرای حکم و نفوذ ایلسون، حقایق مسلمہ دندر کہ
 بر ملتک احتیاسات و تمایلاتہ مستند اولمیان بومثللو تأسیسات سیاسیہ بر مدت
 قصیرہ دن زیادہ پایدار اولہ ماز . انقلابات سیاسیہ و اجتماعیہی قیاسات منطقہ،
 نظریات عقلیہ و خیالات بعیدہ مؤسس لوایح قانونیہ دن زیادہ تأثیرات زمین
 و زمانہ تابع اولان قانون جلیل تکاملک احکام طبیعیہ سندن انتظار ایدن انگلیز
 قومنک مکتوب و مدون قوانین اساسیہ سی اولمدینی حالده قوانین مذکورہ نك
 احکام و مقتضیاتہ اقوام سائرہ دن زیادہ اثبات میلان و مطابعت ایلمسی انجق
 ملکات سیاسیہ، قابلیت اجتماعیہ و تشکلات تاریخیہ سی سایہ سنده در؛ ایشته بونک
 ایچوندر کہ قواعد مبحوثہ نك تفصیلات و تشریحات حکمیہ سنے چوق کیرشمکسزین
 مطالعہ سنے ابتدار ایلمکی مناسب عد ایلدک .

(۱) تفریق قوای عمومیہ — ایجاب ایدن قوانینک وضع و تنظیمہ مأمور
 اولان قوہ تشریعیہ ایله احکام قانونیہ نك تطبیق و اجرا سنے نظارت ایدہ چک
 قوہ اجرا سنے دن مرکب بولسان قوای عمومیہ نك تفریق و تحدیدی و بصورتہ
 هر برینک یکدیگر سنے بداخل و تجاوز ملحوظی منع اتمک اولقدرشایان اعتنا
 بر دقیقہ سیاسیہ در کہ حکیم شہر موتسکیو «روح القوانين» نام تألیفندہ «قوای
 عمومیہ نك تفریق و تقید سنے توسل ایدلمیان برلرده حریتک اساسکیر اولمسی غیر
 قابلدر . قاعدہ مطلقہ سنی ایلرویه سورہ کہ قدر وارہ شدی قوای مذکورہ نك
 ید واحدہ تمرکز ایلدیکی حکومت مطلقہ در فرمانفرما اولان فکر تحکم و
 استبدادک اسبابی ، موضوع بحث اولان ایکی قوتک عدم تعیین
 حدودندہ آرامق اقتضا ایلدیکنی تسلیمده بتون ارباب حکمت حقوق متحددر .
 والحاصل حقوق بشرک هر کونا امر تعرضدن مصونتی و بناء علیہ انتظام و ترقی
 و تعالی عمومی بی متکفل اولان قوانین اساسیہ در بوبایدہ بسط و تمہید اولنان
 تأمینات و توثیقاتک برینی و بلاکہ الک مهمنی تشکیل ایدن اشبوقاعدہ بزم قانون
 اساسیمزده بر مادہ مخصوصہ ایله معین دکلسده مواد مختلفہ سی احکامندن مستبانددر .

قوہ ادارہ ایلہ قوہ عدلیہ کلنجه: بونلرک برنجیسی منافع عمومیہ و دیگرى
 مناسبات خصوصیه متعلق اولان قوانین و نظاماتک تطبیق و اجراء نه مأمور
 اولوب ماهیه قوہ اجرائیه نك تمامت طبعیه سندن عد ایدمک ایجاب ایتکله برابر
 دائره صلاحیتلری تماماً معین و هر درلو تجاوز و مداخله دن مصون اوله رق حائز
 استقلال تام اولملری قواعد کلیه دندر. حتی مونسیکو سالف الذکر اثرنده شدتله
 محتاج اولدینی کمال استقلال و بیطرفینک تأمین و تحکیمی امنیه سیله قوہ تشریعیه
 و قوہ اجرائیه مرتبه سنه اعلا ایدرک قوای عمومیہ نك عددینی اوچه ابلاغه قدر
 جرأت ایلمشدی. نفس الامرده عدم موافقتی درکار اولان بو صورت تقسیم هر
 نقدر قابل تجویز دکل ایسه ده قوہ عدلیه جه مبرمیتی آشکار اولان اشبو استقلالک
 تأمین و تقریرینه برضان مادی اولمق اوزره حکامک برسن معینه قدر لایینزللک
 صفتنک و جوب قبولی بالجله قوانین اساسیه نك تحت تصدیقده بولنمقده در. بناءً
 علیه قوہ اجرائیه حکامک توزیع عدالت و وظیفه سنه قاریشه مدینی کبی حکام دخی.
 قوانین مرعیه نك تفسیر و تطبیق و اجراسیله بالا کتفا قوہ تشریعیه نك تنظیم
 قوانین صلاحیتنه اصلاً مداخله ایدمز. کذلک قوہ اجرائیه نك دخی قوہ
 تشریعیه عائد اولان عقد معاهدات، اعلان حرب و عفو عمومی کبی حقوقه
 تماماً رعایت مجبوریت متحمسه سی جای تردد اوله ماز. مع مافیه بوقاعده مطلقه یه
 بعض استثنائاتک قبولی حکمت حقوقک ضروریات تطبیقیه سندن کورلمشدر.
 مثلاً پارلمنتو اصولنک جاری اولدینی مملکتلرده قوہ اجرائیه نك اعیان و مبعوثان
 هیئتلرنده حائز اکثریت اولان فرقه نك یعنی قوہ تشریعیه یی استعمال ایتک اوزره انتخاب
 اولنان مبعوثانندن بعضیلرینک انه تودیع اولنسی قاعده دن اولدینی کبی (وہ تو) و مجلس
 مبعوثانک فسخی و لوایح قانونیه نك هیأت تشریعیه یه تکلیفی کبی صلاحیتلره مالک اولمق
 صورتیله قوہ اجرائیه نك دخی قوہ تشریعیه نك دائره حقوقه مداخله سی قرین قبول
 و جواز کورلمشدر. شو قدرکه توازن قوای عمومیہ دستورینه تبعاً تجویز اولنان
 اشبو شواز معدوده قوانین اساسیه ده مواد صریحه ایلہ تقیید اولنسی حکومت
 مطلقه ده سوء استعمال اثری اوله رق قوای عمومیہ نك یکدیگرینه قارشی.

وقوع بولان مداخلات غیر مشروع و عسندن متحصل حال بحران و تذبذب اصلا میدان
ویرمز .

(۲) اعلان حقوق بشر - حقوق بشریه و یا حقوق شخصیه انسانلرک
حائز اولدقلری صلاحیتلرک مجموعنه اطلاق اولنور. اون سکنزنجی عصر اعظم
حکما سندن ژان ژاق روسو «مقاله اجتماعیه» نام اثرنده افرادک حکومتی
تأسیس ایله زیر حکم و اداره سنه بالرضا حاکمیتی وضع ایلدیکی زمان حقوق
شخصیه سنه مراعات کامله بی اس الیاس موافقتی اولمق اوزره حکومت متشکله دن
طلب ایلدیکنی ادعا ایدیور. حکیم شپیرک اشبو ادعاسی هر حالده افراط و تفریط
شائبه سندن مبرا دکلدرد. چونکه هر حکومتک حال اجتماعدن غایه مقصود اولان
سعادت عمومی بی حقوق شخصیه و منافع خصوصیه تقدیم و ترجیح ایلمک
مکلفیتنده بولندی بی بر امر مسلمدر. بو باده لازم التوصیه اولان قیودک انب
و احنی ۱۷۷۶ تاریخنده جمهیر متفقنک اعلان استقلال بیاننامه سنده مندرج
اولان قید معقولدرکه بوده حکومتک آسایش و انتظام عمومی به مغایر اولمیان جمیع
حقوق شخصیه رعایت ایلمک مجبوریتندن عبارتدر. اوروپاده موضوع بحث
ومذاکره اولان حقوق؛ اذهان عمومی ده او درجه ده تأسیس و تقرر ایلمشدرکه
بونک هر قانون اساسیده ازسرنو بسط و تمهیدی ذواندن عد ایلمکده در .
فرانسه نک ازمته مختلفه ده اعلان ایلدیکی قانون اساسیلرک قسم اعظمی بونی
مؤیددر. مع مافیه اصول مشروطیت آلتنه کیرن اقوامک قوانین اساسیه سنه اشبو
حقوق بلا تحدید درج و علاوه اولتمق جالب محسنات عدیده در . فرانسه نک
۱۸۹۱ بیاننامه سی بو حقوقک مفصل بر لیسته سی تشکیل ایلمکده در . حقوق
شخصیه ؛ عمومی ، سیاسی ، مدنی و خصوصی ناملریله درت قسمه منقسمدر .
حقوق مدنیله تصرف و عائله تشکیلاتنه عائد اولان حقوق خصوصیه قوانین
عادی ده و انتخاب اتمک و ایلمک اوصاف و شرائطه متعلق اولان حقوق سیاسیه
دخی قوانین انتخابیه ده تعین و تصریح ایلمشدر . حقوق عمومی به کلنجه اکثر
قوانین اساسیه نک مقدمه احکامی تشکیل ایلمکده اولوب دائرة موضوع بحثمه

تماماً داخل اولدیغندن بو بابده بر آز تفصیلات اعطا ایلمک اقتضا ایلر. حقوق عمومیہ حریت و مساوات مدنیہ دنیلان ایکی منبع نامتاهیدن تجلی ایلمکدهدر. حقوق عمومیہ دن استفادهٴ افرادی تأمینہ خادم اولان حریت مدنیہ ایسه حریت داخلیه و حریت خارجیه به انقسام ایدر.

حریت داخلیه حریت وجدانیه دن عبارت اولدیغی کبی حریت خارجیه دخی سربستیٴ ادیان، حریت شخصیه، حریت مطبوعات، سربستیٴ لسان، سربستیٴ اجتماع، سربستیٴ شرکت، سربستیٴ سی و عمل، سربستیٴ تصرف و استعلاک و حق استدعادن متشککدر. بونلرک بر برر توضیح و تشریحی مقالات آیهیه ترک ایله بو کون قواعد ثلثه حقنده بر فکر عمومی ویرمکدن عبارت اولان خط حرکتیز خارجه چیمقدن احتراز ایلر. مساوات مدنیہ ایسه حقوق عمومیہ دن استفادهٴ افرادک صورت متساویهده وقوعی تأمین ایلمکدن عبارتدر. هرکسک وسع و استطاعتی درجه-نده تکالیف مقررہ عمومیہ به تابع طوتلمسی، بلا تفریق دین و مذهب خدمات عمومیہ به قبول اولمسی، مدعی علیه کیم اولورسه اولسون علیهنده محاکمه مراجعت ایدیله یلمسی، هرکسک جنس و صنف تفریق ایدلمکسزین متساویاً دوچار مجازات اولمسی مساوات مدنیہ تک نتایج طبیعیہ سندنذر. شو قدرکه بوندهده افراد پشنده موجودیتی وارستهٴ قید اعتراض اولان عدم مساوات طبیعیہ دن مثلاً صبی و محجور لرک قانوناً حازر اولدقاری حمایت مخصوصه کبی عدم مساوات اجتماعیه و حقوقیه تک ظهوری امور ضروریہ دندر. معافیہ منفعت عمومیہ افراد جمعیت آره-سنده مدافعهٴ حقوقیدن عاجز اولان صنف ضعفانک مغدوریتی هیچ بر زمان تجویز و تصویب ایدمه جهکندن قاعدهٴ مساواته مغایر کورینان اشبو احوال استثنایه تک عدم مشروعیتی اصلاً ادعا ایدله مز. قانون اساسیمز دخی تبعهٴ دولت عثمانیه تک حقوق عمومیہ سی فصلنده کی مواد ایله حقوق مشروعه نی تحت تأمینہ المشددر.

(۳) تصدیق حاکمیت ملت — بر قومک اخلاق و نمایانته و علائق تاریخیه

نظراً ایستدیکی کبی قوانین اساسیه سی و شکل حکومتی تعیین و انتخاب ایلمسندن

عبارت در. ژان ژاق روسو «مقاوله اجتماعیه» نام اثر نده انسانلرک حال طبیعیدن حال اجتماعیه بر مقاوله علیه ویا ضمنیه ایله انتقال ایلدک لرینی و اشبو مقاوله موجبنجه هر قومک مترکب اولدیغی افرادک انضمام رأی و موافقیته تأسس ایدن حکومتک دائره حکم و قوتنه حریت واستقلالنی وضع ایلدیکنی ادعا ایلمکده در. موضوع مذاکره اولان نظریه یه توفیقاً حاکیت افرادک قوه مؤسسه یه مشروعیت انتقالی هر فردک آری آری استحصال رأی و موافقتنه موقوف اولوب حاکیت افرادک دور و فراغی قبول ایلدیکی کبی وکیللر نصی صورتیله آخره تودیع و تسلیمی دخی تماماً رد اولمقده در. خلاصه روسو حاکیت ملتک اصول مبعوثیته غیر قابل توفیق اولدیغی بالادعا حکومت غیر متوسطه شکلی التزام و ترویج ایلمکده در. وقتیله محدود الحدود اولان حکومت صغیره ده قوانین اساسیه نک طوغریدن طوغری یه ملت طرفندن وضع و تنظیمی و اسکی یونان و رومه جمهوریتلرنده اولدیغی کبی بلا واسطه حکومت اصولیله اداره امور عمومیه ممکن الاجرا ایدیسه ده حکومتلرک مؤخرأ پیدا ایلدکاری فسحت حدوده و وظائف عمومیه ده کوریلان تنوعه و هر نوع شعبیه داخل اولان امور اداره نک تأمین حسن تمشیقی ایچون اقتضا ایدن معلومات مخصوصه یه نظراً الحاله هذه اصول مذکوره نک عدم امکان تطبیقی غیر قابل اریا بدر. بو کون هر ملت آنک نامنه حرکت ایده جک وکیللر انتخابیله قوانین و نظاماتی آنلره وضع ایتدیرمک مجبوریت مادیه سنده بولمقده در. بناء علیه حکومت حاضره اصول مبعوثیتی روسونک نظریه مسروده سنجه حاکیت ملتک ایجابات طبیعی سنه مخالف عد ایتیموب بالعکس حاکیت مذکوره نک بر نتیجه غیر مفارقه سی نظریله تلقی ایلمکده در.

الیوم اصول مشروطیت دائره سنده یشایان هر ملت حاکیتک نظام خارجییی مقامنده اولان حق انتخابی بر حق شخصی ویا بر تکلیف اجتماعی عد و اعتبار ایدرک رأی عام ویا رأی محدود ایله وکیللرینی انتخاب و حاکیتی بر مدت معینه ایچون آنلره تودیع ایلر. بو وجهله حاکیت ملت نظریه سنندن تولد ایدن اصول مبعوثیت حاکیت مذکوره نک واسطه منفرده اجرا و تطبیقی

اولمشر . قانون اساسیمز ، (هیئت مبعوثان) فصلندہ کی مواد ایلہ دخی اصول مبعوثی قبول ایلمشر . حاکمیت ملت قاعدہ سنک لاحقہ طبعیہ سی مثابہ سندہ بولنان بو اصول مبعوثیت مقالات آتیہ مزک بریسی تشکیل ایدہ جکدر .

پارس دار الفتونی حقوق شعبہ سی و لوم سیاسیہ
مکتبی ماڈولرندن :

سرخنہ زادہ احمد

بر تدبیر مالی

معلوم اولدینی اوزره اموال عمومیه نک منبی تکالیف اولمسیلہ ہر دولت کندو حالہ کورہ اک مناسب بر اصول تکالیف اتخاڈ و اجراسنہ و تکالیف موضوعہ دن حاصل اولہ جق مبالغی حسن استعمالہ سی ایدر .

تکالیف دن حاصل اولان مبالغ عملیات نامیہ یعنی طرق و معابر و لیمانر انشاسنہ و بزدہ بر فلاکت و فقط اوروپا دولترنجہ بر سبب فیض و برکت عد اولنان انہارک تسویہ بحر الریلہ قابل سیروسفر بر حالہ وضعنہ و طغیان ایتلمرینہ مانع اولمق اوزره سدلر یاپلمسنہ و اطرافلرنہ بولنان اراضینک اروا و اسقامی ایچون قنالار آچلمسنہ و بو سایہ دہ و سائط نقلیہ نک یکدیگریہ صرف و تخصیص اولنق صورتیہ ثروت عمومیه نک تزایدینہ خادم اولور یعنی منبع واردات بسلنیرسہ تکالیف عینی نعمت اولوب بالعکس تکالیف دن متحصل مبالغ غیر نامی بر طاقم عملیات یاپلمسنہ و عدد مأمورینک تزیدیہ بولنرہ یوکسک یوکسک معاشرلر ویرلمسنہ و سوه اداره دن متولد اختلافات و اغتشاشاتک تسکین و ازالہ سنہ تخصیص ایدیلر یعنی او منبع قوریدیلر سہ تکالیف عینی فلاکت حکمنی آلور . بزدہ شمعیہ قدر ایکنجی شق اوزره اداره امور ایدلدیکی قابل انکار دکلدور .

منابع وارداتمزی قوروتدق و بونک نتیجہ سندہ اہالیمزک صوک درجہ دہ فقر و ضرورت سہ سبب اولدق . ایشہ شمعی او منابعی احیا ایتک لازمکیلور ؛
- اشتشارہ -